

SVENSKA AKADEMIEN

Kaynakça

Orhan Pamuk, 7 Haziran 1952’de İstanbul’da laik, varlıklı orta sınıf bir ailenin çocuğu olarak doğdu. Babası da, dedesi ve amcası gibi yüksek mühendisti. Aile servetinin temelini dedesi atmıştı. Pamuk, yetişkinlik çağlarında ressam olmak istiyordu. Lise diplomasını Robert Koleji’nden aldı ve daha sonra İstanbul Teknik Üniversitesi’nde mimarlık, İstanbul Üniversitesi’nde gazetecilik okudu. 1985 – 1988 arası Kolombiya Üniversitesi’nde konuk araştırmacı oldu ve kısa bir süre de Iowa Üniversitesi’ne bağlı olarak ABD’nde bulundu. İstanbul’da yaşıyor.

Pamuk, büyürken geleneksel Osmanlı tarzı aile yaşamından batı yaşam tarzına geçişi yaşadığını söylemiştir. İlk yayınlanan romanı, *Cevdet Bey Ve Oğulları* (1982), bu konudadır. Bir aile tarihi olan romanda, Thomas Mann’ın ruhuna uygun olarak üç kuşağın gelişimini anlatmaktadır.

İkinci romanı *Sessiz Ev* (1983), beş ayrı anlatıcının perspektifinden, Türkiye bir iç savaşın eşiğindeyken, aynı ailenin birkaç üyesinin, yaşlanmakta olan babaanneyi, sevilen bir sahil kentindeki evinde ziyaretini dile getirmektedir. Yıl 1980’dir. Torunların siyasi tartışmaları ve arkadaş çevreleri, aşırı uçlardaki değişik örgütlerin iktidarı ele geçirmek istedikleri bir toplumdaki kargaşayı yansıtmaktadır.

Pamuk, üçüncü kitabı *Beyaz Kale* (1985) ile uluslararası alanda dikkat çekti. Bu kitap, şekil olarak 1600’lü yıllarda geçen tarihi bir roman ama içerik olarak herşeyden önce benliğimizin değişik öykü ve kurgularla nasıl yapılandığını ele alan bir anlatıdır. Kişilik, değişken bir yapı olarak ortaya konmaktadır. Romanın, köle olarak, genç ve bilgili biri olan Hoca’ya satılan Venedikli kahramanı, Hoca’da kendi yansımasını görür. Birbirlerine yaşam öykülerini anlattıklarında aralarında bir kişilik değişimi olur. Belki bu, bir bakıma sembolik olarak Avrupa romanının yabancı bir kültür tarafından esir alınması ve onunla birleşmesidir.

Pamuk, roman sanatında, kimliklerle ve çift kişiliklilik motifleriyle oynamasıyla ün kazandı. Benzer bir sorunlar yumağı *Kara Kitap*’ta (1990) vardır. Romanın İstanbul kalabalığındaki kahramanı, karısını ve onun üvey erkek kardeşini aramaktadır. Bir süre sonra üvey kardeşle kişiliğini değiştirir. Mistik şark geleneğine yaptığı sayısız atıflarla bu olayın bir Sufi perspektifinden anlaşılmasını doğallaştırır. *Kara Kitap*, Türk yazınında sosyal gerçekçiliğin egemenliğini kesin olarak kırdı. Bu, Türkiye’de en azından Sufizm ile bağlantısı nedeniyle tartışma yarattı. Pamuk bu romandan yola çıkarak bir film senaryosu yazdı, *Gizli Yüz* (1992).

Yeni Hayat (1996) romanı, okuyunca, insanın yaşamını geri dönülemeyen değişikliğe uğratma özelliğine sahip gizemli bir kitap hakkında yazılmıştır. Bu kitabı arayış, görünüşte bir seyahatnameye benzemektedir ama yazınsal taş atmalarla, tasavvuf ruhuna uygun düşünsel deneylerle ve eski Türk popüler kültür anılarıyla çevrelenmiştir. Bu da konuyu daha çok, romantğin artık kaybolmuş, başlangıç bilgeliği hakkındaki söylenceleriyle akraba, alegorik bir olaya dönüştürmektedir.

Benim Adım Kırmızı (2000), yazara göre, Doğu ile Batı arasındaki ilişkiyi ana konu ediniyor ve her iki kültürde sanatçıyla eseri arasındaki bağa olan değişik bakış açısını irdeliyor. Klasik minyatür boyama sanatını ve aynı zamanda tarihi bir ortamda işlenen cinayet sırrını ele alan bir öykü, acı güzel bir aşk hikayesi ve sanatta bireyselliğin rolü üzerine ince bir diyalektik tartışma.

Pamuk, deneme kitabı, *Öteki Renkler : Seçme Yazılar Ve Bir Hikayesi*'ni (1999) ve kent anlatısı, *İstanbul : Hatıralar ve Şehir*'i (2003) yayımladı. Bu sonuncuda yazarın gelişim çağlarına geri dönüşler İstanbul'un yazın ve kültür tarihinin anlatımıyla içiçe örülüyor. *Hüzün* anahtar bir sözcük. Pamuk'un İstanbul ve halkına özgü melankoliyi betimlemek için kullandığı, çok tabanlı bir kavram.

Pamuk'un son romanı, *Kar* (2002). Türkiye'nin doğu sınırında, bir zamanlar Osmanlı İmparatorluğu ile Rusya arasında sınır kenti olan Kars'ta 1990'lı yıllarda geçer. Romanın kahramanı, Frankfurt'ta sürgünde yaşayan bir yazar yeniden kendini ve ülkesini bulabilmek için Kars'a gitmiştir. Roman, bir aşk ve yaratı öyküsü olmaya doğru gelişirken aynı zamanda günümüz Türkiye toplumunda dikkat çeken siyasi ve dini çelişkileri uzmanca tarif eder.

Pamuk, kendisini siyasi hevesleri olmayan, edebiyat yazarı olarak görse de ülkesinde tartışmacı bir fikir adamı olarak tanınıyor. İslam dünyasında, Salman Rüştu'ye karşı çıkarılan fetvayı kınayan ilk yazar o oldu. 1995'te Türk meslektaşı Yaşar Kemal mahkemeye çıkarılınca ondan yana tavır koydu. Bir İsviçre gazetesine, Türkiye'de otuz bin Kürt ve en milyon Ermeni'nin öldürüldüğü yolunda görüş bildirince Pamuk'un kendisi hakkında da dava açıldı. Bu, geniş uluslararası protestolara yol açtı. Dava daha sonra düşürüldü.

Kazandığı yazın ödülleri: Milliyet Roman Yarışması Ödülü (1979, Mehmet Eroğlu ile paylaştı), Orhan Kemal Roman Ödülü (1983), Madaralı roman Ödülü (1984), the Independent Award for Foreign Fiction (1990), Prix de la Découverte Européenne (1991), Prix France Culture (1995), Prix du Meilleur Livre Étranger (2002), Premio Grinzane Cavour (2002), the IMPAC Dublin Award (2003), Ricarda-Huch-Preis (2005), Der Friedenspreis des Deutschen Buchhandels (2005), Prix Médicis étranger (2005), Prix Méditerranée Étranger (2006).

Türkçe eserleri

- Cevdet Bey Ve Oğulları.* – İstanbul : Karacan Yayınları, 1982
Sessiz Ev. – İstanbul : Can Yayınları, 1983
Beyaz Kale. – İstanbul : Can Yayınları, 1985
Kara Kitap. – İstanbul : Can Yayınları, 1990
Gizli Yüz : Senaryo. – İstanbul : Can Yayınları, 1992
Yeni Hayat. – İstanbul : İletişim, 1994
Benim Adım Kırmızı. – İstanbul : İletişim, 1998
Öteki Renkler : Seçme Yazılar Ve Bir Hikâye. – İstanbul : İletişim, 1999
Kar. – İstanbul : İletişim, 2002
İstanbul : Hatıralar Ve Şehir. – İstanbul : Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık, 2003

İngilizce eserleri

- The White Castle* / translated from the Turkish by Victoria Holbrook. – New York : Braziller, 1991 ; London : Faber & Faber, 2001. – Translation of Beyaz Kale
The Black Book / translated by: Güneli Gün. – New York : Farrar, Straus, 1994 ; London : Faber & Faber, 1994. – Translation of Kara Kitap
The Black Book / translated by: Maureen Freely. – New York : Knopf, 2006 ; London : Faber & Faber, 2006. – Translation of Kara Kitap
The New Life / translated by Güneli Gün. – New York : Farrar, Straus, and Giroux, 1997 ; London : Faber & Faber, 1997. – Translation of Yeni Hayat
My Name is Red / translated from the Turkish by Erdağ M. Göknar. – New York : Knopf, 2001 ; London : Faber & Faber, 2001. – Translation of Benim Adım Kırmızı
Snow / translated from the Turkish by Maureen Freely. – New York : Knopf, 2004 ; London : Faber & Faber, 2004. – Translation of Kar
Istanbul : Memories and the City / translated from the Turkish by Maureen Freely. – New York : Knopf, 2005 ; London : Faber & Faber, 2005. – Translation of İstanbul : Hatıralar Ve Şehir

Fransızca eserleri

- La maison du silence* / trad. du turc par Münevver Andaç. – Paris : Gallimard, 1988. – Traduction de: Sessiz Ev
Le livre noir / trad. du turc par Münevver Andaç. – Paris : Gallimard, 1994. – Traduction de: Kara Kitap
Le château blanc / trad. du turc par Münevver Andaç. – Paris : Gallimard, 1996. – Traduction de: Beyaz Kale
La vie nouvelle / trad. du turc par Münevver Andaç. – Paris : Gallimard, 1998. – Traduction de: Yeni Hayat
Mon nom est Rouge / trad. du turc par Gilles Authier. – Paris : Gallimard, 2001. – Traduction de: Benim Adım Kırmızı
Neige / traduit du turc par Jean-François Pérouse. – Paris : Gallimard, 2005. – Traduction de: Kar

İsveççe eserleri

- Den vita borgen* / översättning från turkiskan av Kemal Yamanlar i samarbete med Anne-Marie Özkök. – Stockholm : Tiden, 1992. – Originaltitel: Beyaz Kale
Den svarta boken : roman / översatt av Jan Verner-Carlsson. – Stockholm : Tiden, 1995. – Översättning från den norska utgåvan med titeln: Svart bok och den engelska utgåvan med titeln: The black book. – Originaltitel: Kara Kitap
Det nya livet : roman / översatt från turkiskan av Dilek Gür. – Stockholm : Rabén Prisma/Arleskär, 1996. – Originaltitel: Yeni Hayat
Det tysta huset : roman / översatt från turkiskan av Dilek Gür. – Stockholm : Norstedt, 1998. – Originaltitel: Sessiz Ev

Mitt namn är röd / översättning: Ritva Olofsson. – Stockholm : Norstedt, 2002. – Originaltitel: Benim Adım Kırmızı

Snö / översättning Inger Johansson. – Stockholm : Norstedt, 2005. – Översättning från den engelska utgåvan med titeln: Snow. – Originaltitel: Kar

Istanbul - minnen av en stad / översatt av Tomas Håkanson. – Stockholm : Norstedt, 2006. – Originaltitel: İstanbul : Hatıralar Ve Şehir

Almanca eserleri

Die weisse Festung / Aus dem Türk. übertr. von Ingrid Iren. – Frankfurt am Main : Insel, 1990. – Originaltitel: Beyaz Kale

Das schwarze Buch / Aus dem Türk. von Ingrid Iren. – München : Hanser, 1995. – Originaltitel: Kara Kitap

Das neue Leben / Aus dem Türk. von Ingrid Iren. – München : Hanser, 1998. – Originaltitel: Yeni Hayat

Rot ist mein Name / Aus dem Türk. von Ingrid Iren. – München : Hanser, 2001. – Originaltitel: Benim Adım Kırmızı

Schnee / Aus dem Türk. von Christoph K. Neumann. – München : Hanser, 2005. – Originaltitel: Kar

Der Blick aus meinem Fenster : Betrachtungen. – München : Hanser, 2006